

tožiti je malo bolj težko, kakor par neumnih kvasiti. Ali ne jezi se, ljubi Vračko, saj vemo, da si se potrudil, da si bil pri »bezirksrichtarju«, pri dr. Gotšlingu in pri dr. Gočerju in neki se pri nekem dohtarju v Gradcu, da bi tožbo sprajeli zoper »Gospodarja«; pa da si se zaman toliko trudil, ker so ti vse učene glave odsvetovale, tožbo peljati proti »Gospodarju«, češ, ker nasprotno ni možno dokazati. Vidiš, moj ljubi Vračko, učeni dohtarji ti niso mogli pomagati, da bi dokazal, da je »Gospodar« kaj neresničnega pisal, misliš, da si ti to s svojo knjižico dosegel? Kaj ne, da ne? Pobrali so celo tvojo knjižico vsled povelja glavarstva v Ljutomeru. Tvoji knjižici se je tedaj zgodilo, kar si ti »Gospodarju« privoščil; v tvoji knjižici moralo je tedaj biti več neresničnega in nepoštenega, da so celo gospod glavar naročili, da se pobere. Vidiš, kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.

Nadalje se jeziš v knjižici nad našo duhovščino in praviš, da kradejo, da za svoj žep skrbijo, ali to ni neumno? Jeziš se nad posojilnico; saj ti ni treba tamkaj posojila prositi, saj itak ne bi ničesar dobil; jeziš se nad notarjem Plojem, saj ti ni treba k njemu hoditi. Jeziš se na duhovnike, da so šli volit, saj imajo po postavi pravico; in to jim ne smeš zameriti, da so tedaj šli volit in da tebe niso volili, to je prav pametno, kakor se sedaj iz tvoje knjižice lahko prepričamo, ker ti si njihov največji sovražnik. Zakaj pa jih sovražiš? Ker so Slovenci, ker se niso izneverili svojemu narodu, kakor ti, ki bi rad v eni noči vse Slovence v Nemce spremenil. Kaj je duhovščina, in posebno naša, za ljudstvo storila, o tem se s teboj ne bomo prepirali, to itak vsak človek ve, in to, kar ti v svoji knjižici o duhovščini pišeš, ti itak nihče ne verjame, morda par brezvercev, in za brezverce pa duhovniki tako niso imenovani. Moj ljubi Vračko, tvoja jeza je že slepa, tako da ne veš, kam da mahas in kaj da delaš — pomiri se vendar, ti si se preneumen, da bi svet spreobrnil, duhovnike odpravil; ostalo bode vse pri starem. Pobožni kristjani se bodo svoje duhovnike zmiraj tako častili, kakor do zdaj, če se še tako repenčiš, in »Slov. Gospodar« ti še bode znanprej na prste gledal, in če se ne poboljšaš, zmiraj še na prste trkal. Poboljšaj se, in mir bodeš imel; nikomur ni preveselo delo, če mora karati, tudi »Gospodar« te bode pohvalil, če si priden.

Gledé sloj. posojilnice te moram še nekaj vprašati. Zakaj se pa ravno huduješ nad njo, ne pa tudi nad nemško posojilnico in hranilnico, ki imata še veliko večji dobiček, kot slovenska posojilnica, katera se zadovolji samo z ednim percentom dobička in ki hoče svoj dobiček za svoj okraj, za svoj slovenski rod porabiti, ne pa kakor nemška, za nemški šulverein in »Südmark« in druge nam nasprotno svrhe, akoravno vleče dobiček tudi od slovenskih strank, ter ne daje ne vinarja za naš okraj? Tebi je vse, kar je v slovenskih rokah, trn v očeh; vse, kar je slovensko, sovražiš, v svojo lastno skledo pljuvaš; to ni lepo od tebe, ker si slovenske matere sin. — Slednjič ti hočem še eno iz starih časov, na katere se sklicuješ, povedati. V starih časih so namreč takega, ki je svoj rod zapustil, slekli in narobe na osla posadili ter mu oslov rep v roke dali ter ga po vseh vaseh vodili in zashmehovali. To je bila kazen odpadnikov; kaj ne, če bi še bila sedaj taka navada, bi ti malo gorko postalo. Za danes naj bode dovolj, da si ne bodeš kje mislil, da se »Slov. Gospodar« edino le za tebe piše.

V Gernjeradgonskem okraju, sredi meseca aprila 1894. Neduhovalnik.

Cerkvene zadeve.

Lurška Mati božja.

»Mnogo, mnogo ljudij želim tukaj videti!« Ta pre-roška beseda Marije brezmadežne se je tudi v preteklem letu 1893 v Lurdu uresničila: brezštevilne množice so se tudi lani zbirale okoli masahijelske dupline. Nasteli so 100 romarskih dobro urejenih vlakov z vsega sveta, katerih se je udeležilo 500.140 romarjev. Treh božjih potov udeležili so se sami možje iz Bordeauxa, iz Mende in Viviersa. Nešteti pa so romarji iz vseh dežel sveta, ki so dohajali v manjših trumah ali tudi posamezni. Če rečemo, da je bilo njih število milijon, ne bode nam treba besede preklicavati. Med romarji nahajamo tri kardinale, brata ruskega cara kneza Lekša Aleksandroviča, vojvodo Nemourskega in druge visoke zlahtnike. Nadalje omenimo očaka Goaskega iz Prednje Indije, 50 nadškofov in škofov in mnogo višjih cerkvenih dostojanstvenikov. Romarji iz vseh delov sveta prišli so klanjat se milostni Lurški Materi. Vroče molitve, zahvalnice, navdušene pesmi dvigale so se proti nebesom, vzvišeni obredi, procesije so se vršile — bil je celo leto noč in dan veliki praznik Marijin.

Pa tudi najsvetejši Zakrament dobival je tukaj vredno čast. Bralo se je 35.100 sv. maš in brez števila obhajancev je stopilo k mizi božji. Molilo se je na 822.772 dobrih namenov, med temi tudi zlasti na namen sv. očeta, da bi se razkolniki na Jutrovem zedinili s sv. katoliško cerkvijo.

Neomadeževana Devica pa je vračala ljubezen z ljubeznijo in svojim otrokom ni nič dolžna ostala. Zabeležiti je 2206 očitnih zahvalnic za prejete čudežne dobrote. Koliko se jih je spreobrnilo k pravi veri, koliko se jih spokorilo, koliko duš je tukaj dobilo pravi mir in sladko tolažbo, to se ne dá zračuniti. Tudi na telesu jih je mnogo čudovito ozdravelo. Šestdeset zdravnikov je pritrdilo, da se tukaj godijo čudeži in da tukaj delajo čeznaravne moči, in v 91 slučajih so to svoje prepričanje s pismom potrdili.

Toda najsvetejša Devica ne deli svojih dobrot le v Lurdu, nego tudi v najskrajnejših delih sveta jih obilno skazuje. Koliko vode se pač razpošlje iz čudnega vrelca Lurškega! Samo lani se je razposlalo 180.128 steklenic. Hvaležni kristjani pa od vseh stranij dpošiljajo obljubljena darila za njim skazane milosti. Lani došlo je 364 marmornatih ploščic, potem mnogo mašne oprave, raznih dragocenostij in zlata, srebra in dragih kamenov, nadalje devetero vojaških sabelj, dva para vojaških naramnic (epulet), 110 nevestinih vencev. Sv. oče so poslali v Lurško svetišče dvoje krasno okinčanih sveč.

Iz tega se vidi, da moč in ljubezen Lurške Matere božje do njenih otrok ne pojema, torej naj veselo raste tudi naša ljubezen in zaupanje do brezmadežne Lurške Device!

Gospodarske stvari.

Solnčnica.

(Konec.)

Kake koristi prinaša solnčnica? 1. Spomladi, kadar je največja sila, in gospodinja ali dekla ne vé, od kod bi za mlada praseta kaj nabrala, si tukaj od solnčnic kmalu toliko nabere in skuha, da prasetom kaj tečnega dá. 2. K vsaki solnčnici se sme fižol nasaditi, da se po steblo lepo navija, in tako si prihraniš toliko rajc, kolikor je solnčnih stebel. Ni treba rajc kupiti ali krasti in mlada drevesa gubiti. 3. Dozorjena solnčna pogača

se odreže, kadar je žolto cvetje že suho. Kmalu je treba okoli kraja zelene robce odlomiti in drobnih semenskih oljnatih cvetov odstrugati. Ti odtrebki so sila mastni, tedaj tečni za svinjsko pičo. Potem se iz pogače seme izstruga. Seme se naj na solncu dobro posuši in na suhem kraju shrani. Posušene pogače pa se naj po zimi skuhane namesto zameti porabijo.

4. Dobro posušeno seme se naj na žrmljah zlušči, prečini in prebere, da ga zrezanega ali v možnarju stolčenega na mesto orehov, maka ali mandlnov v potice zaviješ in n. pr. za Božič spečeš. Taka potica je sladka, ne dela hripavega glasa, ne segeče po goltu, sposobna za vsakega bolnika. 5. Če pa več semena, postavim hektoliter vkup spraviš, ti ni treba se doma z zluščanjem na žrmljah truditi, temveč ga pošlji v Fram in sicer na mlin gosp. T. Mirka Kranje, po domače Maleča. Tam se na posebnem mlinu okoli binkošti, po bučičnim, makovim in drugim oljem solnčnice zluščijo, zmelejo, zmesijo, sprazijo in sprešajo, vse na mašini, in dobiš čisto olje, boljše kakor francosko (Aix) olje.

6. Če ti pa za seme ni, ali če ga v pravem času ne spraviš, bodo ga pa vrabli, senice in drugi ptiči pozobali. Sploh perjad ga rada ima. 7. Iz svežega (frišnega) žoltga cvetja se da lepa žolta barva narediti. 8. Mali semenski cveti imajo dosta medu, strdi v sebi, zato buče to cvetje tako rade obiščejo, da še na večer pozabijo v panj vrniti se. 9. Debla solnčnična se v jeseni posekajo in posušijo, dobra so za kurjavo, ali se drobno zasekajo in med gnoj pomešajo, ali pa se lahko z vejnikom vred v vinograd za grobanje porabijo.

10. Nekateri pravijo, če se tam pa tam v koruzo kaka lepa solnčnica nasadi, se vrane solnčnic zbojijo in njivo pri miru pustijo. Pa jaz ne svetujem solnčnic med koruzo gosto nasaditi, ker ta rastlina zemljo preveč izvleče ali slabi. Ona ljubi močno, gnojno zemljo.

11. Na Ruskem, kjer se dosti solnčnic sadi, iz posušenih solnčničnih debel pepelik (potošelj) žgejo, kateri je baje najboljši. Koliko se na Ruskem solnčnic pridela, da se najbolj soditi iz tega, da se v nekih letih čez mesto Stetin za 4 milijone rubljev olja v Nemčijo in še dalje izvozi. 12. To olje porabljajo posebno podobarji (malarji) in parfimerji, kateri delajo mazilo za lase, ker to olje nima nobenega posebnega duha.

Ali nisem torej prav govoril, da sem v začetku rekel: »Sohnčnica je koristna!« Zato jo sadite! Iz lastne skušnje to piše

F. S. Rath.

Nekaj o mladih goskah.

Ko sem se pred poldrugim letom vozil v Prago, videl sem na Češkem ob železnici brezštevila gosij na paši. Čehi so izvrstni gospodarji, ki vedó, kake koristi gos prinaša, Čehinje pa izvrstne kuharice, ki znajo gosi jako okusno speči, o čemur se nisem v Pragi samo enkrat prepračil. Pa kaj bom govoril o Čehinjah, saj tudi naše slovenske gospodinje znajo goske za lep denar prodajati, pa tudi izvrstno speči. Ali mnogo je skrbi z gosko, predno jo dobiš na mizo, kaj pravim na mizo, predno popolnoma perje dobi; in toraj o mladih goskah se zmenimo nekoliko.

Kedar pride čas za gosko, da bode začela jajca nesti, stika okoli, kakor da bi hotela kako gnezdo najti. Kakor hitro se to pri goskah opazi, naj se vsaki gosi naredi gnezdo iz slame in notri naj se dene ali mehko seno ali pa suh mah. Gnezdo naj bode na tleh ali vsaj tako nizko, da gos zlahkoma pride na gnezdo in z gnezda, ter da ga ne prevrže. Vsako jutro naj se gos potipa, ali ima jajce ali ne. Ako bode tisti dan jajce znesla, naj se prej ne izpusti iz hleva ali gosinjaka, dokler ni jajca znesla. Kedar je enkrat jedno jajce znesla na pripravljenem gnezdu, tedaj bode tudi znanprej hodila

ravno tje nest. Da ne bode gos jajce potrla, naj se vsako jajce takoj vzame z gnezda in naj se hrani na srednje toplem kraju. Dobro je, ako gos pred sredino marcija ne gre valit, ker se pozneje za mladiče lahko dobi že zelena, sveža hrana.

Ako gos hoče začeti valiti, skubi si perje, deva ga na gnezdo in sedi ves dan na njem. Gosi se podloži, primeroma njeni velikosti, po deset do petnajst jajce. V tem času, ko vali, naj se ji daje zadosti ovsa ali ječmena, omehčanega v vodi, in vode s peskom.

Mladiči se zvalijo v 26 ali 30 dneh. Ako utegnejo nekatera goščeta prej na svetlo priti, za ta slučaj nekateri gospodarji priporočajo, da se naj goščeta denejo na kak topel kraj v volno ali v perje, dokler še se druga ne zvalijo, in na to se zopet položijo k starki.

Mladiči se naj pustijo pri materi dva ali tri dni, da se do dobra posušijo in med tem časom se jim ne daje nikakšna hrana. Četrty dan se vzamejo goščeta iz gnezda ter se jim natrosijo drobtinice črnega kruha ali na drobno zrezljana kuhana jajca, nekoliko pšeničnih otrobov in kruhovih drobtin, ter se jim da v nizki posodici vode piti. Par dnij pozneje se jim da mešanica kuhanih, zrezljanih kopriv, pšeničnih ali ječmenovih otrobov, pomočenih z vodo. Mlade goske naj bodo osem ali deset dnij v toplem hlevu ali na kakem drugem toplem kraju; ako je potem vreme gorko in prijetno, naj se spustijo na trato, kjer se kar začnejo pasti; kedar so pa stare štirinajst dnij, tedaj se pa že smejo pustiti v vodo. Vendar naj se skrbi za to, da v jutru ne pridejo prej na trato, predno rosa ne zgine; večer se pa naj pred roso spravijo na toplo.

Kedar začne mladim goskam rasti veliko perje, tedaj se jih poprime nekaka bolehost, in takrat je dobro, da se jim v jutru in na večer vrže ovsa, kakor tudi zelenjave, lepo zdrobljene in pomešane z debelo moko. Na tak način bodo ostale pri močeh. Jeden mesec stare goske se smejo s starko brez skrbi na pašo segnati, seveda ne na živinski pašnik, ker travo grdo pogrusijo, zaradi česar nekateri gospodarji za goske nikakor ne marajo. Sploh še se pa tudi znanprej naj gleda pri mladih goskah na to, da ne pridejo na roso, ali da jih ne dohiti mrzel in močen dež.

Kako se odrasle gosi naj redijo in krmijo, da bode pečenka mastna, o tem je razlagal »Slov. Gospodar« lansko leto v 52. številki med gospodarskimi stvarmi. Sklepam torej te vrstice o mladih goskah z željo: naj bi letošnja jesen bila o sv. Martinu na vsaki slovenski mizi dobro pečena »Martinova gos«, pa ker pečena gos rada v vincu plava, tudi izvrstno »Martinovo vino!«

Sejmovi. Dne 21. aprila pri Sv. Petru pod Sv. Gorami. Dne 23. aprila pri Sv. Juriju v Slov. goricah, v Apačah, v Ivnici, pri Sv. Juriju na Pesnici, v Spodnjih Hočah, v Kaniži pri Ptuj in na Ptuj. Dne 24. aprila pri Sv. Juriju ob juž. železnici, v Mozirju in pri St. Iliju pod Turjakom. Dne 25. aprila v Vuzenici, v St. Juriju pod Tabrom, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Kostrivnici, v Halbenrainu, v Klunjanah in v Dobovi. Dne 26. aprila v Kozjem in Orešju pri Brežicah.

Dopisi.

Iz Maribora. (Dobro jutro!) Lani smo brali v časnikih, da je neki mož na Nemškem imel tako bolezen, da je več tednov neprenehoma trdno spal. Da so ga ohranili pri življenju, dajali so mu zdravniki na umeten način živeža. Tudi tukaj v Mariboru smo imeli tako osebo.